

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esztőtörtökön.

Előfizetési ára:	Felolós szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Egész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula.	Sztempák Jenő.	elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám.
Fél évre 2 frt 50 kr.			Egyes szám ára 10 krajczár.
Negyed évre 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		

Szélcsend.

Sűrű, nehéz köd ül az ország közvéleményén. A fojtó lég megbénítja az organikus élet elevenségét. Mindenütt kétségbejítő nyugalom tartja hatalmában a magyar közéletet, a mely mindenkoron nevezetes volt érzékenységéről, önértékeségéről, s a sérelmek iránti fogékonyságáról.

Az a közélet, amely soha nem sejtett sikerek gyümölcséhez vezetette a magyar nemzetet az utolsó század megrázkódtató eseményei középette, nincs többé. Helyébe a megnyugvás fatalismusa, a lemondás keserű fátuma léptek, hogy megrendítsék a nemzet tetterőségéről támadt legendákat. — Valamikor mindeu áron, és minden módon akart a magyar nemzet. Akaratának célzatos kifejezést is adott, s szívós munkásságával, kitartásával sokszor igen nehéz körülmények között döntötte le az akaratát érvényesítésének hatalmas akadályait.

Ma ez az akarat, amely tudott szembe szállni bármilyen ellenféllel, sima nyugalomná törpült, amely csak mástól vár elhatározást, cselekvést és kitartást.

A magyar társadalom eltűnt, nincs sehol. Nem lát, nem hal, nem érez,

hanem miként a halálra ítélt, kétségbeesetten resignál.

Pedig jövőd sorsa, anyagi lételenek legfőbb feltételei, s erkölcsi sulyának jelentékeny exponensei vannak kockára téve, hogy aztán a kedvező megoldás beláthatatlanul hosszú időre megadja a magára hagyott magyar társadalom izmosodásának biztosítékait, míg ellenben a resignáció-jából támadható veszedelmek úgy lehet helyrehozhatatlanul vissza dobják őt oda, ahol mindent előlről kell kezdenie és kivívnia magának.

A magyar társadalom életnélkülisége, amelyet a forrongó s anyagi érdekeit alijában érintő nagy kérdésekkel szemben tanusit, felette veszedelmes tünet. A nyári zivatart megelőzni szokott tikkasztó légkör hasonlítható hozzá, amely amíg egyrészt súlyos terhellet borul az élők szellemi tevékenységére, addig a komor borulat alóli szabadulás csak annál gyorsabb keringésbe hozza a vért. — Félt azonban, hogy a kínos nyomás, amely a magyar közélet gondolkodását és tevékenységét fedi, sokkal hazamosabb tartalmu leendő, mint amennyit ennek a társadalomnak organismusa a felbomlás folyamatának beállása nélkül elviselhet.

A társadalmat érinti forrongásban levő kérdések szoros összefüggésben vannak a társadalmi szervezetünk épségével és további zavartalan fejlődésével. És épen a közvetlen ráhatás miatt nem volna szabad oly megdöbbentően stoikus nyugalmat tanusítani ennek a társadalomnak akkor, midőn önlétének sorsa vár megoldásra.

Ne minősítse azt senki még ártatlan politizálásnak sem, ha mi, a kik hivattásterü kutatói vagyunk a társadalmi élet gyakran mutatkozó változásainak, rámutatunk annak veszélyeire, amik bekövetkezhetnek a társadalmi és gazdasági életünket alapjában érdeklő kérdések iránti teljes érzéketlenségből. Elvégre a társadalom élő szervezet, amelynek lehetnek akarata, vágya és követelményei, sőt magasabb rendű szervezet, amelynek létele az eszmék és elvek magasabb régióban is kell, hogy jelentkezzen. Az öntudatos lény tiltakozik az őt ért bántalom ellen és elhárítja magától a fenyegető támadást. A magyar társadalom részére is elérkezett az a döntő időpont amelyben öntudatos elhatározásra kell jutnia az őt érdeklő nagy jelentőségű gazdasági és társadalmi kérdésekben a rá nézve ked-

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

A patkók.

Írta: Szikra.

I.

Büszkén ült a magas „sandlauer” te-tején, s nagy ostopattogással cserdítette be a négy „strimpflis”, „lámpás” sárgáját az Ugody ház udvarára.

— Kezeit csókolom, Lila nassám! — kiáltott még mielőtt megálltak volna táltosai. — Be rég nem láttam! Ugyan kérem, mit csinál, hogy még mindig ilyen szép? — mondta aztán a bakrol leugorva, s ez őszintén átértett, de nem általánosan méltányolt bókka, czuppnos csókokat nyomott a hölgyek kacsóira.

— Tyhű! be meleg van — nyáron! — filozofál aztán, fejét és puha, zerge-pamacsos kalapjának belső borszalagját törölgetve. De meg, régen is pirít minket ez az augusztusi napsugár, hogy az Isten is áldja meg. Mert már hetek óta járogatok „vizitelni”.

— Einye, einye, — mélatlankodik Ugodyné kedveskedő hangemelésével, — hát illik az, hogy mindenfelé jár, csak éppen minket kerül el?

De Mócsy Pista adós marad a felelettel, csak mosolyog magában, s hol lefelé konyuló harcra bajuszt pödörgeti, hol meg haját — mely olyan sűrű, fekete és göndör, mint egy asztrakán „muff” — gereblyéi mind a tiz ujjával. — Bizony ezek az ujjak bar-

nák és duzzadtak a sok gyepfőfogástól, de meg azért is, mert Mócsy nagyon jó gazda lévén, hajnaltól estig kint van kis, háromszáz „köblös” gazdaságában és nem restelli az eke szarvát beleilleszteni a barázdába. S ha jönnek látja, pofon legyinteni azt az ostoros gyereket, a kinek gondatlansága miatt görbe az a barázda.

Első házasságára emlékeztető jeggyűrűje egészen benőtt husos ujjára, ha le akarná venni, lombfűrészt kellene hoznia.

Sajnálattal jegyzem meg, hogy e saját-ságokat egytől-egyik Ugody Lili vette észre, még pedig, miáltal hazikisasszonyi tisztének eleget téve, mosolyogva kínálta vendégét gyöngyöző savanyú vízzel borral és egy kis finom füstölt szalonnával.

Mócsy Pista aztán derekasan meg is felelt a beléje helyezett bizalomnak, s kenyerét hüvelyk- és mutatóujja közé veve, zseb-késével nagyokat szelit hol a kenyérből, hol a szalonnából. Lassanként belemelegedett a beszéde is; csak vándorlásai céljával nem akart kirukkolni.

— Hát, hogy mi járásban vótam? Jaj, édes néném, nehéz azt így „köz-platzra” vinni! — felelt ritkolódzó arcczal és hol láthatatlan karikagyűrűjére, hol Lilára pislogott. — Nehéz a szegény özvegyember sorsa! — sóhajt meggyőződéssel, de azért nagyot nevet utána, mert minden mondatát nevetéssel szokta vezezni.

— Bizony nehéz az, fiam! Hát még az özvegy asszonyé! — sóhajt Ugodyné, de ezt csak azért mondja, hogy vendégével ro-

konérmelket vajjon, mert jaj, be alkalmatlannak találna, ha Ugody Kristóf egyszerre csak előkerülne ősei sirboltjából . . .

Mócsy Pista résztvevően bólint rá, aztán Lilához fordul:

— Enye, be jól néz ki, Lila nassám! Már az igaz, hogy a mai leányok . . .

— Nem érnek annyit, mint a tegnapiak. Tudom már! — vág közbe Lila legbájosabb mosolyával. — Mondja inkább, hogy vannak a gyermekei? — s oda telepedik Mócsy mellé, hogy, látszólag, egész odaadással hallgassa a tulboldog apa elbeszéléseit.

— Már az én kis pulyáim? — kérdi büszkén pödörve egyet bajszán. — Remek fattyuk, mondhatom! Büszke vagyok rájuk, pedig csak leányok . . . Miért nevet kérem?

— En? Debogy nevetek, inkább elszomorkodom . . . közös mostohaságán! . . . Csak leányok? Szegények! . . . O, be sajnálnom! — és Lila olyan szomoró arczot csinál, mintha valamennyi Mócsy-leány létezésével őt vádolnák. Mócsy Pistát nagyon meghatja ez a részvét.

— Sajnáljon inkább engem, Lila nassám? — sóhajtja meggyőződéssel. — Mert nagy elemi csapás ez rajtam, kivált mióta a Frajja megszokott.

— Meg? . . . Hát miért?

— Tudja, afféle nyafka német volt a jámbor, aki nem érti a tréfát: az én leányaim meg, persze, elevenek, mint a csik! Hát képzelje, mit csináltak: Egy este kilopták a Lourdes-i vizet a Frajja szenteltvartartójából és tintát öntöttek helyébe.

vező megoldás módozatait illetőleg s ki kell fejezni az akaratát, habár csak óhajtó, tiltakozó, vagy helyeslő formában is.

Mert a bekövetkezhető szerencsétlen viszonyokkal szemben a mul-tak mulasztására appellálni kicsinyes dolog s tétlenségben lenni a cselekvés idejében egyszerűen bűn.

Közügyök.

— **Ülések a vármegyén.** A nagy-kállói kórházi választmány e hó 22-én délelőtt 10 órákor, a kisvárdai kórházi választmány pedig ugyancsak 22-én délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órákor a vármegyeháza kistermében ülést tart.

— **Hírdetmény.** A városi adóhivatal felhívja mindazon adófizetőket, akik a folyó év végéig járó adótervezéseiket a mai napig sem fizették be, hogy tervezéseiket 5% késedelmi kamataival együtt most már 8 nap alatt befizetni annyival is inkább el ne mulasszák, mert ellenkező esetben tartozásuk végrehajtás utján fog rajtuk behajlatni. Nyiregyháza, 1898. évi november hó 15. A városi adóhivatal.

Politika és társadalom.

A politika az elvek harca. Legalább elvben az. Így hirdetik azt a tudós elméletek évszázadok óta; de kiváltkép száz esztendő óta, mióta világra lett és élve él a parlamentarizmus. A kik a legújabb kornak ezt a sokat hányatott, nagyratartott intézményt először megfogalmazták s akik ez intézményt a népek vezetésére egyedül alkalmas szervezetnek hirdetik, azok is csak elvek vetelkődését látták mindenha a politikában.

Az elméletnek ravaszkodó portálói azok, a kik így látnak; a kik ismeri a népek és emberek pszichológiáját, azok kénytelenek megtagadni a realitást ettől az elméletől s inkább ilyesféleképp definiálják a politikát: a politika az, amiben leleledzik valami az elvek harcából is. S mivel az elveket emberek vallják, a politika fogalmának meghatározás-

ban a fősúlyt az emberekre kell helyezni és akkor a politika az emberek harca lesz részben vagy esetleg elveket is.

A ki hát politikára adja magát, az emberekkel számoljon, ne csak elvekkel. A politikus fogja fel, hogy emberekkel áll szemben, emberekkel akikben érzelmek és szenvedélyek lakoznak. Az elv a politikában holt betű, emberek adnak életet a betűkbe.

Pártok támadnak, mulnak, politikusok föllépnek s visszavonulnak, pártok mindig lesznek, politikusok nemkülönb. Ez a hely egyébként se arra való, hogy politikai párt-ért vagy politikusokért szólaljunk fel. Aggodalmunk a most folyó akút politikai harcok közepete a társadalom felé fordul. Társadalmunkat féltjük pártharcainktól.

Nálunk a társadalmi élet amugy is gyenge, vékonyka szálak fűzik össze tagjait, csoportjait és e szálakat ismét felfogás, elő-ítelet, nembánomság, kicsinység állandó feszültségben tartja. A legkisebb nyomás csak az érintés is képes szétlenni a vékonyka szálakat.

S társadalmi életünkben a parlament s annak tagjai vezérszerepet visznek, mert az a kör, amelyből parlamentünk tagjainak tömege kikerül, domináló társadalmunkban. Ha parlamentünkben kítör a szenvedélyes harc, feltétlenül folytatódik társadalmunkban.

Ez az amiért agognak mindazok, akik amugy is még gyöngye társadalmi életünket gyarapítani, elevenebbé, lüktetőbbé tenni óhajtanak.

A kik a parlamentben a személyeket támadó hadjáratot folytatják, gondolják meg, hogy e hadjáratnak nemcsak politikai következményei lehetnek. A politikában valószínű, hogy elbuknak, de győzhetnek is, a társadalom azonban feltétlenül súlyos vereséget szenved a hadjáratban. A társadalom egyénei és csoportjai ellenségekként kerülnek szembe egymással, farkasszemmel nézve, egymásra lecsapni készen, nem működhetnek össze a társadalom érdekeiért; ahol egyetértésnek kellene honolnia, gyűlölködés ver tanyát; a dacolás meggátolja a szembellő egyének és csoportok társadalmi munkálkodását.

×

lyezetni, ezért ő is mosolyogva, bár némi fölnyenyel azt válaszolta, hogy:

— Szegény boldogult felségem végtelen szerette a Beniczky-Bajza regényeit és minden leányát valamék hősnője után kereszteltette.

— Most már értem! . . . De mit is akart mondani a két legkisebből? . . . Mondja kérem, nagyon érdekel.

És mivel Lila most már egész biztosan tudta, hogy nem ő fogja annak a megugrott nevelőnőnek a helyét betölteni, soha nem lankadó türelemmel hallgatta a büszke apa végnélküli elbeszéléseit.

II.

Mire a gesztenyes alatt feltalálták az ebédet, Kőből Gyuri is megérkezett „csak úgy véletlenül.”

— Ugy-e, komám, ilyen jól nem ettél Hevesvármegyében? — kérdezte Mocsyt, egy óriás rákollóval viaskodva.

— Micsoda? . . . Maga Hevesben járt? — kérdezték a hölgyek csodálkozva.

— Ott bizony, — nevetett Kőből felszemével hunyorgatva, még pedig lánynezőben . . .

— Ugyan na! — röstelkedett Mocsy jelentőségteljesen oldalba bökte barátját.

— Nincs abban mit szégyenleni, komám . . . Messze jártál s haza jöttél! Mindég mondtam, hogy jobb szomszéd leánya kicsiny hibával . . .

Kőből Gyuri hamiskásan nézett Lila felé, de az éppen egy verébsereg etetésével volt elfoglalva.

Uj idők.

— Egy királyi tett emlékére. —

Büszke turulnak megnehezült szárnyát
Bontja emelgeti bűvös erő,
Csattog, a mint száll-száll a hazán át.
Röpte merész, szeme tündökölő.
Haldog-e hangját, hajnali danáját?
Ily csodaszöze nem vala rég:
Hirdeti lelkek titkos imáját,
Hirdeti: „Él magyar, áll Buda még!”

Él a magyar még . . . anyai reményén
Sejtelem érzete törve tör át:
Hollós Mátvás palotája fényén
Ujra csodálja a nap sugarát!
Ó csak a nagy fényt látta sokáig —
Boldogon érezte most melegt,
S híve lesz annak, híve halálig,
A ki szívébe véste nevét!

Áll Buda még . . . ime fél Európá
Nézi, csodálja fajunk erejét,
Négy század tovatúnt, a mióta
Annyi se volt, hogy észrevegyék:
Most diadalmas műve a békén
Szóra igézi a hős idegent,
S im a nagy Árpád porba jutott népén
Nemzeti nagyság fénye dereng!

Él a magyar még . . . régen a vadonban
Baljeleket látott nyugoton!
Hajh, mi se kaptunk jót sokat onnan . . .
Rajta a fátyol, szűnj panaszom!
Jobb keze int ma felénk, szava áldás —
Érzed-e nemzetem, érsd meg a szót,
S szíved örömtől büszke kiáltás
Töltsé be: ő a király maga szólt!

Áll Buda még . . . fala közt igazi boldog
Ő a hatalmas, a bölcs, az igaz,
Messze kerülik el itthon a gondot,
Hú a magyar szíve, ajka vigaszt!
Ő te dicő, te nemes, telj jószág,
Hogy bizalmad sziklakemény;
Nem hiu álom, tiszta valóság;
Kedves előtad az „ősi erény!”

Él a magyar . . . ami nagy vala hajdan,
Ő emel oltárt hőseinek:
Hítben a bátrát, erőset a bajban
Nemzeti hősköl ő teszi meg!

— Ugyan mondja el élményeit, — un-szolták a hölgyek őszinte érdeklődéssel; de Mocsy állhatatos maradt.

— Nagyon bajos az, kérem, azzal a históriával csak úgy mir nix, dir nix kirukolmi! . . . Vedekezett elpirulva, s zavarát palástolando, elkezdett kése lapjával egy utolsó falat töltött káosztára vadászni tányerjja karimáján; aztán egy gyakorlott mozdulattal szerencsésen be is telepítette azt szájába.

Lila önkénytelenül a kenyérsütés azon momentumára gondolt, mikor éppen kemen-czébe vetik a tesztárgörgeteget.

Hanem, Lila mégis föltanuja lett egy néhány részletnek, mit Mocsy „leánynező expedíciójából” barátjának megvallott.

A véletlen ugyanis úgy hozta, hogy éppen a könyvtárban keresgél, mikor a két jó orát a délutáni siestára a vendégszobába nyitott. Az a két szoba pedig csak egy vékony fallal volt egymástól elválasztva.

— De most jön a java, — hangzott a Mocsy hangja. — Hát izé, amint a Sárrétyék kapuján kifordulok, akkor veszem észre, hogy Fecske lábán sines már patkó. Tyhú! Ebből baj lesz, mert . . . Te, nem hallod? . . . Itt valahol egér moszatol . . .

— Moszatol f . . . t! — hangzott el Kőből.

Lila pedig a másik szobában ijedve lapul meg.

— Hát izé, — hangzott ismét a Mocsy hangja. — Ebből baj lesz . . . Minden leányos háztól egy napi járásnyira vagyok, mán

Im a szabadság bajnoka bátran
 Lengeti zászlóját szabadon,
 Jog, tudomány, lant szent e hazában,
 Béke ad áldást s boldog a hon:

Áll Buda még, tele hosszú ezer évnek
 Utmutató emlékeivel;
 Ám a kövek majd róla is regélnek,
 Róla, ki népe szívét teli el!
 Gyermeked főlemelve magadhoz,
 Hogy ne dobgona szived mivélnünk?!
 Szent dobogás az, s szebb napokat hoz
 Rád s mi reánk, mikor ünnepelünk.

Büszke turul, szállj, szállj a magas égbe,
 Vidd fel imánkat, szózatodat.
 Ősi erényben? új idők érve
 Szent fogadalmunk sznyakakat ad;
 Zengjed el ott, hogy im egyakarattal
 All a magyar Buda tornyainál,
 S Hunnia földén nem szűnik a dal:
 Éljen a nemzet éljen a király!!

Giuseppe.

Hirek.

— Az új táblai elnök beiktatása. *Bernáth Elemér*, a debreczeni kir. itelőtábla ujonnan kinevezett elnöke e hó 21-én fog diszes állásába hivatalosan beiktatni. A beiktatás a kir. itelőtábla épületének disztermében délelőtt 10 órakor tartandó teljes ölésén fog megtörténni. A beiktatást déli 1 1/2 órakor a Bika-szálloda disztermében bankett követi.

— Egyházkerületi főjegyző jelöltek. *Farkas Antal* szatmári ügyvéd, kamarai elnök lemondásával megüresedett a tisztviselői ev. ref. egyházkerület világi főjegyzősége s a kerületi közgyűlés az új főjegyzőt választó szavazatok beadását elrendelte. Két kiválóan érdemes férfiú nevét emlegetik e diszes állásra: dr. *Bacsoni Lajos* debreczeni jogtanár, a kerület aljegyzője az egyik, *Ujfalusi Béla* szabolicsmegeyi nagybirtokos, egyházkerületi tanácsbíró a másik. Mindkét jelöltet ott találtuk régtől kezdve, hol az emberek egymással általában a munkában, különösből pedig az egyház és iskolai ügyek oltára körül szoktak nemes versenyre kelni. Rajtok kívül komoly jelöltként senki más

pedig megtartom ígéretemet, ha mind a négy lovam belé sántul is!

— Mitéle ígéretet?

— Hát nem tudod? Ejnye na, ezen kellett volna kezdeni! . . . Hát, a vén *Mócsy Péter* azt mondta pünkösdkor, hogy ha nem hozok ebbe az esztendőbe feleséget a házhoz, egy krajcárt sem hágy rám. Mert, tudod, büszke az öreg a familiára! és aprehendálja, hogy csak leányain vannak. Azt feleltél hát a vén, iaentagadó *Péternek*, hogy jól van bátya! Repczecséplés után megpalkoltatom mind a négy sárgát udonatanuj patkóval s fogadom becsületzavamra, hogy mielőtt az utolsó le esik a lovam lábáról, asszony lesz a nemsúlyókvári *Mócsy István* portáján.

— Ūhüm! Ertem már! — szól közbe *Köböl* nagy határozással. — Nacczerü! . . . *Sárrétyk*nél már csak két patkó volt a lovadon? . . . Mi?

— Az is lógott! — bólint rá *Mócsy* szomoruan. — Most aztán mi a guttát kezdjek? . . . Hát akkor jutnak eszembe *Ugodyék* . . . *Gógös* népek, az igaz, aztán minden nagyuri tempó daczára se sok lehet a láda fiába! . . . De hát ez volt a legközelebbi stáció . . . és ritgill! A *Bella* éppen a kapu előtt rugta le a patkóját . . . Hanem, nem bánom. Biz' Istók, ez a *Lila* a legszebb leány a vármegyében.

— Szép ám! Pedig soha sem lesz többet, huszonnégy esztendő. Hej, komám! Őt év előtt kellett volna főköztől alá hozni . . . Na, de neked éppen így jó. Őzvegy vagy,

szóba nem jöhet s kettőjük közül bármelyik jusson győzelemre, a választás eredménye csak megnyugtató lehet.

— A debreczeni színészet százéves jubileuma. A debreczeni színészet 100 éves jubileumi díszelőadásának műsora már végképen egybe van állítva. A műsor a következő: *November 27-én* színekerül: I. Prolog, irta dr. *Körössy Kálmán* II. Fősvény. (Néhány jelenet). III. *Bank-án*. (II. felvonás) *E. Kovács Gyula* felléptével. IV. *Bela futása*. (Opera I. felvonás.) V. Szökött katona. (I. felvonás vége.) VI. *Ember tragédiája* (Forradalmi jelentés.) VII. *Arany lakadalom*. (Egy jelenet, a melyben *Prielle Kornélia* és *Ujházy Ede* játszanak) *November 28-án* ismétlik a jubileumi estét más műsorrall. I. Prolog. II. *Peleskei nótárius*. I. és III. kép.) III. *Könyves Kálmán*. (Néhány jelenet. IV. *Falu rossza*. I. és II. felvonás) *Blahánéval*. V. *Rang és mód*. (II. felvonás.) VI. *Dolovai nábob leánya*. (III. felvonás.) VII. *Virágosata*. (II-dik felvonás fináléja.) VIII. *Apoteózis*.

— **Dalestély.** Az aradi országos dalverseny győzteseként megért derék daleyeltünk, között műsorozata szerint, folyó hó 20-án tartandó dalestélye alkalmával, uglátszik ostromot szándékozik intézni a közönség ellen is, azért vette fel az estély műsorába az eddig előadott versenydarabokat, hogy itthon is hódítson velük, s hogy már is osztatlan szeretetünket és hálánkat maga iránt még inkább megerősítse. — Ezen műsorozatnak csaknem minden száma egy-egy koncert darab s hogy azokat az estélyen egyszerre és együttesen mutatja be, azt nem csupán azért teszi, hogy azokkal a közönséget gyönyörködtesse, hanem hogy beszámoljon most már tizenhárom éves multjáról s bizonysgot tegyen arról, hogy azon nemes czélt, melyet feladatává tűzött ki, a magyar dal összhangzatos művelését és tőkélyesbítését, mindenkor híven és öntudatosan szolgálta s ennek szolgálatában tett sikeres működésével nemcsak magának, de városunknak és megyénknek is az elismerés koszoruját méltán kiérdemelte. Intelligens közönségünk ezen beszámoló estélyen bizonyára örömmel fog megjelenni, hogy derek dalosainkat az aradi verseny után, az elért szép eredményért szívólvól üdvözölje s őket tömeges megjelenésé-

mit is kezdenél valami ugri-füles kisaszonnyal.

— Magam is így gondolom. De meg, az ilyen pártában felejtett leányból mind jó asszony válik, mert hát, hálás az Isten adta, hogy megszabadították! . . .

— Na megállj! — gondolta *Lila*, felugorva és nyilsebesen, de mesztelenül ki- osont a szobából.

— Eger jár itt, mondom, vagy pocz! — suttogta *Mócsy*, fűrészőn körülnézve. — De aztán ő is követte barátja példáját és semmire sem gondolva, aludt egy jó izát — ozzonnáig.

III.

Lila valahonnan az istállók tájáról került elő; ajkán hamiskás mosoly játszadozott és *Ugodyné* növekedő aggodalommal figyelte meg, hogy milyen végtelen szeretetreméltósággal cseveg vendégeivel.

Mócsy azonban éppen e kedvesség folytán egész boldogan, kezdte a jövő terveit üzni-füzni.

— Ist' ugyse, szemre való menyecske lesz belőle! — gondolta magában, — bizony, nem is soká ha'gatom a dolgot, még ma megkérem . . . Meg én! . . . és szűret után megtartjuk az esküvőt . . . De, hogy kérjem meg? . . . ez a bökkenő . . . Ez a sok öreg dáma is mindég itt 'sildbakol' körülötünk . . . Mit csináljak? . . . Enye na, persze! Tudom már!

S a szerencsés ötlettől elragadtatva *Lilá*hoz fordult:

vel a további sikeres működésre buzdítsa Az estély remek műsorozata következő: 1. *Bilincs*. (1894. évi versenydarab) *Gaal F. 2* Magyar népdaleyveleg (új) *Lányi E. 3.* Sőhajtás (1898. évi kötött versenydarab) *Gaal F. 4.* Mi volt nekem a szerelem . . . *Tortuner E. 5.* Dalegyveleg (új) *Gaal F. 6.* Dalaim 1898. évi választott versenydarab) id. *Ábrányi K. 7.* Szabadságdal (1896. évi versenydarab) *Huber K.*

— **A községi polgári leányiskola** épülete a most folyó tanév kezdetén tömegesen jelentkező bonyodások befogadására már elégtelenek bizonyult. A beiratások alkalmával több jelentkezőt volt kénytelen az igazgatóság visszautasítani, holott így is meghaladja az alsóbb osztályokban a növendékek létszáma azt a mennyiséget, amelyet az iskola és a tanterem építésénél mértékül vettek. Az iskola ugyanis 120—140 növendék számára épült és a beiratkozott növendékek száma meghaladja a 180-at. Amily öröndetes jelenség az, hogy ma már a leányok nevelésére is általában gondot fordítanak a szülők, ép oly sürgős és feltétlen teljesítendő feladat vár az iskola fentartó városra, hogy az iskola tovább fejlődését lehetővé tegye. A város képviselőtestülete a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával már foglalkozott ezzel a kérdéssel s mint annak idején megirtuk, megbízta a tanácsot, hogy tegye meg az előkészítő lépéseket abban az irányban, hogy az skola állami kezelésbe vessék. A tuzsufaltságon azonban addig is segíteni kell s a zsufoaltság főként a kézimunka és varrás tanítás órákon mutatkozik. Az iskolaszék a tekintetben egyelőre azt a megoldási módot ajánlotta a városnak, hogy ezek a tanórak a nőipariskola részére átengedett teremben tartassanak a mostani tanév folyamán, a következő tanév kezdetére pedig a nőipariskola helyiségei is bocsátassanak a polgári leányiskola rendelkezésére. A tanács magává tette az iskolaszék javaslatát, s megbízta *Sexty Gyula* tanügyi tanácsot, hogy ilyen értelmében járjon közbe a nőipariskolát fentartó nöegyletnél. A nőipariskola részére pedig a jövő tanév kezdetétől az Egyháztéren levő óvodaeépület bérbeadott része jelöltett ki.

— **Műkedvelői előadás.** A jótékony nöegylet által rendezett műkedvelői előadásra

— *Lila* nassám, nem volna kedve egyet kocsikázni velem? — kérdezte bajuszát pórdörgetve.

Lila egy pillanatig meglepetten nézett reá, aztán olyan csengő nevetésbe tört ki, hogy mindnyájunkra rá ragasztotta széles jó kedv:

Hogyne, hogyne! De hiszen ez pompás egy gondolat! . . . Nekem . . . ma—gá—val kocsizni! Ez igazan remek; kitűnő! . . . *János*, menjen és rendelje meg, hogy a tekintetes ur kocsija előálljon . . .

Ő pedig felszalad a házba, hogy két perc mulva már ismét itt legyen, pipacsokkal diszített kerti kalapjában, keztyűsen, óriás fehér csipke napernyővel kezében; ugy néz ki, mint egy *Wateau* marquise, de, persze, *Mócsy Pistanak* ez a hasonlat nem igen jut eszébe.

Egészen csinos pár! — suttogják a ménik kites ösztinteséggel, mert bizony a *Mócsy Pista* kis zömök, jól táplált alakja, nem nagyon illik az *Ugody Lila* karesu, elegáns megjelenéséhez, amde a tisztas dámak egy percze sem felelik, hogy *Lila* már huszonöt éves, és így — nagyon is eladó, ezért még *Ugodyné* is rá hagyja, hogy: igazán jól néznek ki együtt . . .

— *Köböl Gyuri*, miután egy sokatmondó pillantást váltott barátjával, önfeláldozó áll fűlentette, hogy ő nem vágyik ma kocsizni rázta őtet az ő fakója eleget *Füledtől* *Ugodig*; ha megengedik, inkább csak itt marad a dámaknál s elúzi a szunyogokat a szivarjával.

ez esetben azonban a már eddig is szokásos a levélpósta küldeményekért szedett 1 ftr havi *fiókdíjon* kívül az utalványoknak, pénzleveleknek és csomagoknak a hivatalnál való kézbesítéséért havonként 3 ftr *raktárdíj* jár; megjegyzendő azonban, hogy mindkét illeték együttes megváltása nem kötelező, hanem mindenki saját céljainak megfelelően külön is megválthatja bármelyiket.

— **Vadászatok.** A nyíregyházi vadásztársulat vasárnap a Császárszállás körvadászatot rendezett. A vadászat eredménye a kedvezőtlen ködös időjárás mellett is 54 nyul és több fogoly lett. — Ugyancsak vasárnap a vadásztársulat néhány tagja Napkorra rándult ki, ahol a Czukor Vilmos vadásztársulattal 12 vadász 45 nyulat és több foglyot lőtt.

— **A turai trachoma járvány.** Emlegettük már előző számunkban, hogy Turán a Propper-fele birtokon szolgáló cselédség között trachoma-járvány ütött ki. A veszedelmes szembetegséget — amelyet egyiptomi szembetegségnek is neveznek — az eddigi adatok szerint egy kocsis hurcolta be s ma már 27-en kapták meg a bajt. A vármegye alispánja a belügyminiszterhez fordult azzal a kéréssel, hogy a járvány tovatörésének megállítására, illetve elfojtására egy trachoma járványorvos küldessék le a veszélyeztetett községre.

— **Halalos ítéletből várfogság.** A debreceni 39. gyalogezred történetében ritkaság az olyan bűn, mely miatt a háziezred Káránybessen állomásozó zászlóaljának egyik közkatonaját, Bóth Jánost vádolták. Ez a katona ugyanis súlyos függelomsértést követett el. Szakaszevetőjét, a ki az előírt katonai szabályok szerint járt el vele, szolgálat közben a puská tussal meg akarta ütni. Ez az eset még a nyáron történt. Bóthot azonban letartóztatták. A tanúk túnyomóan elene vallottak. Az ilyen dolgokkal pedig tudvalevőleg nem tréfálnak katonáknál. A fejelem fontartása megkívánja a vas-szigort, melyet a katonai bíróság teljes mértékben akart használni és Bóthot a súlyos függelomsértés következtében a katonai büntetőtörvény értelmében halálra ítélte. A huszonkét-huszonhárom éves fiut így agyonlövők, ha a temesvári hadtest parancsnokság az utólag elrendelt még tüzetesebb vizsgálat után nem talál oly enyhítő körülményeket, amelyek miatt a halalos ítéletet két évi várfogságra változtatták, melyet megfelelő szigorúval kell elszerveznie. A két év elteltével ismét besorozzák és még két esztendőt kell szolgálnia.

— **Kézbesíthetetlen levelek.** Azokat a leveleket, melyek a címzeteknek bármi okból nem kézbesíthetők, a postahivatalok vizsgálva szokták küldeni a feladási helyre, hol a feladóknak kézbesítik, ha ez nevét a borítékra jegyezte. A levelek legnagyobb részén azonban nincs följegyzve a földadó neve. — Az ilyeneket a postahivatalok egy hónap elmulatával a postagazgatósághoz terjesztették fel, ezelőtt ezt két tisztviselő felbontotta, a feladó nevét a közleményből megállapította és részére visszakézbesítették a levelet; ha pedig a feladó neve így sem volt megállapítható, a levelet megsemmisítették. Most ezen eljárás gyorsítása végett elrendelte a kereskedelemügyi miniszter, hogy a postahivatalok tíz naponként terjeszék fel a kézbesíthetetlenül visszaérkezett leveleket a postagazgatóságához.

— **A villanytelep szénszállító vasutja.** A kereskedelemügyi miniszter a nyíregyházi villamosági részvénytársaság központi telepéről a m. kir. államvasutak nyíregyháza—ungvári vonala mellett levő szénrakodóg tervezett, kézi erőre berendezendő 0.60 m. nyomtávú iparvasutnak megépítésére az engedélyt — a közigazgatási bejárás mellőzésével — megadta. A szénszállításra berendezett kis iparvasut egyaránt már készen is van.

— **Cégváltozás.** A Ruzsonyi Testvérek megszerte ismert kereskedelmi cég egyik beltájának kilépeése folytán megváltozott. A

fényes üzletet Ruzsonyi Pál vette át, aki eddig is tagja volt a cégnek. Az ide vonatkozó jelentést az új cégnek e helyütt figyelmébe ajánljuk olvasó közönségünknek.

— **Tolvaj gyermekek.** Szuchy János helybeli pályafelügyelő már régebb idő óta észrevette, hogy az állomásról időközönként a főlhalmozott használt vas megdézsmáltatik. Végre is a rendőrséghez fordult s az kinyomozta, hogy a lopást több 10—14 éves gyerek üzi sportszerűen, s hogy a lopott vasat aztán Magyar Gáborné ócskásnál értékesítik. Az ügyet átteszik az ügyészséghez.

— **Örök naptár.** Sok kísérletezés után végre egy igazán praktikus *Örök Naptárt* sikerült szerkeszteni Bacsó Ferenc fővárosi állami tisztviselőnek. — Eltérőleg az eddigi komplikált szerkezetű és használhatatlan Örök Naptárak-tól, ennek szerkezete éppen olyan, mint egy közönséges naptáré, tehát mindenki által, minden esztendőre közönséges naptárként használható. Aki egyszer megveszi e könyvet, örökre ellátja magát naptárral, de kezébe bírja egyidejűleg az összes elmúlt évek teljes, tökéletes közönséges naptárát is. Megfigyelhetjük ezekben a naptárrendszerünk különféle váltakozásait, ami bizonyára mindenki nézve fölötte érdekes és tanulságos dolog; a mikor tetszik, rányithatunk egyszerre születési évünknek vagy más emlékezes évről naptárára s érdeklődéssel szemlélhetjük, hogyan estek azon évben a hétköznapok és az ünneppek; feltárja e mű előttünk a mult és jövőendő képét s így a legkényelmesebben tehetünk belőle pontos naptári megjóelőéseket vagy a multa, mint a jövőendőre nézve, ami különösen hivatalokban és irodákban rendkívül becsesé teszi ezt a naptárt. — Külső alakja is méltó lesz belső tartalmához, amennyiben díszes kiállításban, pompás színnyomatú czimképpel jeleik meg a könyvpiacozon. Ara mindenek dacára csak 1 ftr. s a kik közvetlenül a szerzőnél rendelik meg a pénz előleges beküldés mellett, mindazok *bérmentes ajánlott* postai küldéssel kaphatják kézhez azonnal a megrendelés beérkezése után. A szerző címe: *Bacsó Ferenc* állami tisztviselő, Budapest, VIII. ker. József-utca 54. sz.

— **Nyilvános köszönet.** A nyíregyházi ev. ref. műkedvelő dal-társaság tolyó hó 6-án, szombaton tartott dalestélye alkalmával fellülizetek, illetve jegyüket megváltották a következő urak és urnők: Felülizettek: Ujfehértó első daleylet 5 ftr., Batta Ignác 3 ftr 20 kr., Tarczy Kálmán 2 ftr 40 kr., Nagy Lajos, dr. Bartók Jenő 2—2 ftr., Horváth István tanító 1 ftr 90 kr., Babar Ferenc, Orsovsky Gyula, Márkus Károly, Herr Zsigmond, Oláh Gyula, özv. Janouch Mátvásné 1 ftr 50—1 forint 50 krajczár, Jóba Elek, dr. Németh, Dicsőffy Sándor 1 ftr 40—1 ftr 40 kr., Eles József 1 ftr 30 kr., Fábian Pál, Tóth Kálmán, Kiss Andor 1—1 ftr., dr. Kovách Elek, Kossik Kálmán, Lvkatos Lajos, Papp János 90—90 kr., Nagy Mihály 80 kr., Palatiz Lajos, Kéri József 60—60 kr., Mihovics Ferencz, Paicz Daniel, özv. Florek Ignácné, Bálint Áron, Botka István, Adamovics András, Királyfalvi Elek, Kis Bálint, Farkas Peter, Hulvej János, Barla Sándor, Perjessy Károly, Torma Sándor, Borbély Béla, Gyimóti Péter, Macsánszki Sámuel, Nyerger Ferencz, Mikler János, Béres Mihály 50—50 kr., Béres János (Dombrád), özv. Bakk Mihályné, Oberndorfer János, Jánoszy László, Ablonczy László (Dombrád), Nygmáté Márton, Lehoczki László, Tomasovszki Kálmán, özv. Kovács Jánosné, Bogár Lajos, Bacsó Béla, Dokupil Gyula, Hatvani József (Demecser), Torma Zsigmond, Szatai László, Péchy Gyula, Fejér Imre, Szikszay Pál, Borbély Sándor, ifj. Katz Sámuel (Ujfehértó), Véscsey József, Csécsi Lajos, Aranyos József (Ujfehértó), Dollák József, Szabó Gyula (Ujfehértó), Antal János (Ujfehértó), Bálint András, Papp Sándor, Aranyos István (Ujfehértó), Basizta Béla, Prohászka Gyula, Antal József (Ujfehértó), Tomasozzy László, Nagy Sándorné, Paulakovics Gyula, Tóth

György (Ujfehértó), Fogaras József, Kovács András, Búdi Károly, Andrejkovics Béla 40—40 kr., Szekretár Lajos, Geppel Tivadar, Kulczár Károlyné, özv. Kiss Mihályné, Jóni József 30—30 kr., Prékopa Károly, N. N., Goldstein Sándor, ifj. Király Sándor, Balla Antal 20—20 kr. *Jegyüket megváltották:* Koczogh László, Surányi Imre, Mikecz Dezső, Konthy Gyula, Okolicsányi N., Juhász Etele, Liptai György, Menyhért János, Tester Lajos 2—2 ftr., Schiller Gyula, özv. Szabó Dávidné 1—1 ftr., özv. Meskó Pálné, Meskó Elek, dr. Meskó László 60—60 kr. Fogadják a nevezett urak és urnők a kettős jótékony cél érdekében előmozdítására nyújtott adományaikért az egyesület hílás köszönetét. Nyíregyháza, 1898. november 12. *Bán Lajos* énekvezér, *Zeke Bálint*, pénztáros.

Budapestről.

Hétfő, november 14.

Mivel a mult heti referáda a m. kir. posta jóvoltából elveszett,* a lefolyt hét 14 napból állónak vétetik s így az események kelte figyelmen kívül hagyandó.

Ezen 14 napból álló héten Thália és Themis csarnokai valósággyal versenyeztek látványosságok dolgában. Különösen kitűntettek magukat az alkotmány-utcai törvényszék és a kerepesi uti Népszínház. Előbbiben ott láttuk a szinpadon, pardon: a vádlottak padján a nyíregyházi fogház ez idő szerinti kedves vendégét, Várkonyi Istvánt, az ideális anarchistát Schmitt Jenőt s egy obskurus alakot, ifj. Várkonyi Istvánt. A szóház 24 órán át egyfolytában tart. Az esküdtek és a közönség a kimerültségtől féllájlant hall csak néha-néha egyes szavakat, mint szocializmus . . . anarchizmus. A színes ablakokon mind több-több világosság szűrődik át, a beszédek még folyton tartanak. S mikor már az esküdtek nem képesek tovább fenntartani a figyelmüket, az elők ráfogja Schmittre, hogy nem bírja a gondolatait összeszedni. Vegül kihirdetik az ítéletet, az esküdteket hazaviszik a mentők s a feledés fátyola borul az egész ügyre.

Csupán a közönség oldalbordáin hagytott a tárgyalás maradandó nyomokat. Tudniillik a tárgyalás iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a rendőrség szocialista tüntetésként tartott s csak hosszas verekedés után bocsátott be egy-egy jámbor hallgatót. Ekközben igyekezett lehetőleg minden oldalbordából kettőt csinálni.

Még előkelőbb notabilitások szerepeltek a Népszínház szinpadán Koger operettjében a Bibliás asszonyban. A legkisebb nagyságu szereplő a herceg. De korantsem az előkelőség hódított, hanem a decolletage, mely terén Kury Klára és Birdy Gabi (tűntettek ki magukat. A beavatottak szerint megjavitották az európai rekordot; így tehát fölülmúlták a Magyar Színházban vendég szereplő Miss Mary Haltont, ki különben a hát decolletage terén kapacitász.

Ilyen nagy „leleplezések” mellett nem csoda, ha a Népszínház hagyományos sikere ezuttal sem maradt el. Persze, ha Kury a Bibliás asszony, minden férfi szeretne bibliás ember lenni, még ha több levele is van a bibliának, mint harminckettő.

A történeti hűség kedvéért megjegyzendő, hogy a Bibliás asszony zenéjével minden verki kinozza a türelmes emberiséget.

Pedig most már beállott a klasszikus zene évada.

Ehangzott már az első filharmonikus hangverseny a Vigadó „összes termei”-ben, a hangverseny évad megszületett s a kilátások és előleges jelentések után itélve ugyancsak gazdag lesz ez esztendőben.

* A m. kir. posta reputációja érdekében meg kell jegyeznünk, hogy a referáda nem reszett el, hanem valami uton-módon a „Nyírvidek”-kék került s a „Nyírvidek” sans gene „leközből” vasárnapi számában. Szerrk

A filharmonikus hangversenyek határozottan uralkodnak ugy a többi koncert-termek, mint a lipótvárosi szalonok fölött. Hiszen a közönség is, mely csaknem az összes helyeket előre foglalja az egész idenyre, nagybörzést a Lipótvárosból kerül ki. Hiába, a zenepártolók nagy része ideszorul ebbe a sok hibával és pénzzel megáldott részbe.

A filharmonikus zenekar az Opera zenészeiből alakult, csak néhány vendég teszi teljessé a számukat. Előadásuk pedig maga a precizitás. Inkább magyarznak, tanítanak, semmint gyönyörködtetnek. Csak is ily teljes zenekar interpretálása mellett válik megérthetővé például egy oly hatalmas mű, mint a mult szerdán hallott a Goldmark szinfonia azáltal, hogy a hangok óriási tömegéből mindenütt a témát emelik ki, mely változkozza hol az egyik, hol a másik hangszer szólalmában válik ki.

E hangversenyen kellett volna Schmedes Eriknek énekelnie, aki Vandýknak a szerepkörét vette át Bécsben, mióta ez oda avanszolt, hogy már csak hangversenyekben utazik. Hogy pedigg Schmedes nem tisztelt meg bennünket, hogy előnyére vált a hangversenynek, mely a legmagasabb művészi igényeket is kielégítette. Mindössze másfél órán át tartott, de ennyi zene tökéletesen elég is annak, aki minden taktust élvezte: hallgat. A Coriolán nyitányt, mely ugyancsak az utolsó közt áll Beethoven művei között — ugy mint Bécsben, nálunk is hidegen fogadtak. Ellenben annál szebb volt a Goldmark szinfoniája s Handel D moll koncertje, mely oly gyönyörű, kedves zene, mintha egy ifjú lány panaszainak a költeménye volna.

Hangverseny után még egy élvezet vár a közönség ifjai részére. Végig nézni a felórán át levonuló közönséget a Vigadó széles lépcsőin. A nők estélyi öltözetben, a férfiak nagybörzést az újból divatozni kezdő smokingot viselnek. A szöke hajak mintha ritkulni kezdenének.

Ennek a közönségnek egy kivonata az, mely a Hubay-Popper-fele kamara zeneestélyekre jár el, még pedig az a része mely valóban zeneértő. Ezeket az estélyeket a Royal elegáns fehér termében szokták tartani, majdnem ismerősök, csupa művész publikum előtt.

A quartett a legkedvesebb zene a világon. S ha Hubaynak francziás, czikornyás játéka, tónusának érzékössége jobban össze tudna férni a Propper klasszikus gordonka játékaival, bizonyára a legkedveltebb koncertek közé tartoznának a kamarazene estélyek. A pénteki hangversenynek sokat árított a Dvorzsák kvartettjével való próbálkozás, közönségünk határozott ellenszenvvel viseltetik a cseh-muzsika iránt. Azt nem a Royalban, hanem legföljebb a czirkuszban szereti hallgatni.

Amig e klasszikus zene rajongói fitymálva beszélnek Angliáról, hogy mennyire analphabeta a magas nem tudományában, addig egy-egy bájos miss végig libegi a finyas kulturműzetek szinpadjait és fűlbemázó dallal, utánozhatatlan kedves mimikával, bú-bájos tánczcal, bohó kacajjal elragadja a klasszikus hidegségű sziveket. Mary Halton ez a merész miss s a Magyar Színházban a mult héten két napon át zsufolt házak előtt folytatta hódító körútját. Fegyvere édes harmonia hangban, arczjátékban, testingásban . . . Az igaz, hogy az ily érzéki gyönyört a papirus közvetítésével felfogni nem lehet. De majdnem, hogy magyarzatát találjuk meg általa annak, mért akadnak bolondok, kik ezeket dobálnak egy-egy nagy világi miss után? Mary Halton diadalmasan mondta: jöttem, láttak, győztem! E télen újból fölép s a vendégszerető magyarok olyan szivesen látják . . .

Manapság csak a képviselőházban nem látják az embert szivesen. Legujabban örökös zárt üléseket tartanak, s a közönséget csak ugy utasítgatják kifelé.

Apróságok a hétről.

Köd, köd és ismét csak köd. Az a nyirkos, fojtó, szürke köd.

Ez a helyzet szignaturája. A köd ülte meg napok, sőt hetek óta a világot. Az egész világot, mert hiszen a földgömb minden tájkáról a ködről és a köd miatt történt szerencsétlenségekről hoznak hirt a távirók nyomán a hírlapok.

Nálunk szerencsére nem okozott ezideig egyéb bajt, minthogy az agarász társulat szombatra és vasárnapra tervezett agarászversenyét nem lehetett megtartani a köd miatt.

No meg hogy egy par éléskamara ablakának felfeszítését kísérleték meg a gonosz kezek az éjjeli köd leple alatt. De ezek sem keltettek nagyobb szenzációt.

*

Nem kellett nagyobb szenzációt a „Nyirvidék” vasárnapi számának vezércikkévé megülő köd sem.

Ez a vezércikk tudniillik némi részben válasz akart lenni multkori apróságunkra, amelyben szemelvényeket közöltünk ugyan-csak a „Nyirvidék” megelőző számának vezércikkéből.

A válasz azonban egy állítólagos levél írójának van adressálva és csak elburkoltan vehető ki belőle a czélzás mi reánk.

Az elburkolás azonban annyira sikerült, hogy ember legyen, aki tisztába tud jönni azzal, hogy voltaképen mi fáj hát a „Nyirvidék” vezércikkének?

Az a Nyirégyháza városában a most folyó és immár végét járó esztendőre állítólag megállapított 56% közköltség, amelyről senki se tud, vagy ennek a nem létezett 56%-nak 70%-ra történt titkos felugratása, amelyről ép olyan kevesen tudnak, vagy pedig csakugyan a helybeli iparosok és kereskedők nehéz helyzetbe a vígereké tulkapásai miatt?

Ugy látszik, a „Nyirvidék” czikkirója az idén még alig ha fizette ki közköltség tartozását, ha annyira hisz az 56, vagy 70% létezésében.

Érdekes lenne, ha a város tanácsa a cikk révén erre a körülményre is kiterjesztené figyelmét.

*

A legutóbbi napokban az időjárásban uralkodó köd egyébiránt a vadászat kedvelőket nem riasztotta vissza attól, hogy vasárnap nagyobb szabású vadászatot na rendezzenek.

Nagy vadászat volt a Császárszálláson, meg a napkori határban.

Hullott a nyul, meg a fogoly rakásra, s bár a köd miatt alig lehetett 70—80 lépésre ellátni, ember életben és testi épségben kár nem esett.

Az a pár szem fáradt sörét, amely a napkori határban az egyik vadász zekéjében akadt fen, a köd nagysága mellett számba se jöhet!

*

Dr. Mezőssy Béla, a nagy-kállói kerüllet fiatal, nagy tehetségű, szép képzettségű agilis képviselője a mult héten nagyobb szabású beszédet mondott a képviselőházban.

Hogy beszédét az ellenpártiak is nagyobb figyelemre méltatták, azt bizonyítja nem csak az, hogy meghallgatására többen maradtak bent a házban a kormánypárti képviselők, mint különösen a most folyó obstrukcio szürke, unalmas üres szalmát cséplő beszedeinél szoktak, hanem az is, hogy a kormánypart következő szónoka, Kristóffy, hosszasanban reflektált a Mezőssy által mondottakra.

Erre megint Mezőssy replikázott szavai értelmének helyreigazítása czímén, miközben Pulszky Gusztit, a nemrégiben oly rettegett egyetemi professzort is felszólalásra bírta.

Pulszky aztán beszédében komoly leztekét akart adni volt egyetemi hallgatójának,

— de Mezőssy ismét felpattant s a budapesti lapok közlései szerint körülbelül a következőket felelte Pulszkyknak:

— Nem is olyan régen volt, hogy az egyetemen hallgattam az igen tisztelt képviselőtársam magyarázatait. De őszintén bevallom, akkor se értettem, most se értem! No lett erre általános derűtség a házban. Még a miniszterek is nevettek.

Hanem hát könnyű Mezőssy Bélának a képviselőnek, ilyet mondani Pulszkyknak, „tisztelt képviselőtársának”!

De mondta volna meg ezt egyetemi hallgató korában a professzornak! Akkor lett volna csak „legény a talpán” igazán!

CSARNOK.

Bessenyei emlékezete.

Mi nép tolong itt lelkes érzülettel,
Kit ünnepel, hogy diszbe öltözött?
Miért ragyogsz oly szépen öszi reggel,
Szemben, a máskor ránk jövő között?
Örvendjétek! . . . Jött napja nagy csodának:
Éltre kelték sok holt szadok,
S borult egünkre tünde hajnal áradt:
Nyugat felől fénylő nap támadott!

Nyugat felől, — hol Bécsnek büszke vára
Bálványként állt a vén világ felén —
A bús magyart vig áldozatra várva,
Mert ott van élet . . . pompa . . . röppe fény;
S a bús magyart, hajh! — mindent annak áldoz:
Hírét, reményét, mely éltette még,
S hogy már a mult se kösse őt honához:
Föláldozá nyelvet, a mit beszélt.

Oh, hangtalan test, Árpád szép hazája!
Máskor nem volt ily hálátlan fiad:
Vak bár a fényre, mégis azt csodálja —
És gyáva lón a játszi kegy miatt:
Az ősi kard kihullt mereng kezéből,
Dült bár a harcra a szentelt térek . . .
Ne bánd magyart! — s mi még tied: cseréd föl,
Kedved, ruhádát, — szebb az idegen!!

S ugy lett, a mint kívánta azt a bálvány; —
Kacagva szólt: magyar, tovább nem élsz!
Egész világ örült e nép halálán,
Hisz' jó barátunk mindig oly kevés.
És jött az éj irtózató sötéteje — — —
Kését a reggel — — — napja hol maradt?? —
Megrírt az Isten rajtunk ott, az égbé;
Hogy nincs magyar már, itt az ég alatt . . .

Tavas lett újra: földértült a hajnal,
Nyugat felől fénylő nap támadott,
Megtelt a lég zengő pacsirta-dallal,
Köszöntve őt, a hősi dalnokot — — —
S jött ő: jobbába ősi kardja fényllett,
Baljába lant: a hangja *nemzeti*!
Riadj magyar! és hallá az ősi nyelvet:
Neked dalol vitéz Bessenyei!!

Halljátok őt?! Hogy felsír Tyrtheusként,
Komor hónapban mig eszményt keres, —
S izzó lelkével üzve a hazug fényt
Vész hangja csendül: népem, ébredjézz!
Jövót remél, a multat visszavárja,
A bálvány-istent porba dönti ő, —
S lejátékdóvánt Águs tragédiája:
Szabad magyart köszönt az uj idő.

A négy folyó és hármas hegy honában
Uj élet serked hangja hallatán;
A magyar irthon többé nem hazátlan,
S az idegent nem tűri meg magán:
Urrá lett újra, hős, vitéz, ércényes,
Sok bűnéért ki már megszenvedett,
S reménylő szívvel tér meg Istenéhez . . .
Berczel szülötte, oh — te tetted ezt!!

Föl! Ünnepeid hát népem ifja, vénéje,
A halhatatlant, — most tudjuk: ki ő,
Hogy érdemét aranylapokra véste
A halandókat hantoló idő.

Gyujtatók föl a hála honfi lángját,
Az hadd hamvaszsa tisztult kebletek',
Dalnoknak ez, — ki árvánál is árvább:
Hervadt babérnál drágább, kedvesebb.

Ragyogj dicső nap! Vondd aranyba, fénybe,
A dalnok érzésként alkotott jelét:
Oltárunk ez, a bálványért cserébe,
Hol áldozik a Réso nemzedék.
Jöhet vihar, dúló vihar e földre,
Mely elseper mindent, mi emberi,
— Tán szobrod is! — de neved él örökre
Berczel szülőte, nagy Bessenyei!!

Oláh György.

A játékok.

— Alexander Heppötől. —

Az esztendő utolsó napjaiban Vallerot apó állapota rosszabba fordult. Vallerot apó-nak hívták, bárha még alig volt negyven esztendő, de hat a szenvedés nagyon megviselte, egészen megöszítette.

Vallerot apó élete példásan folyt le a hitvese és a két kis gyermeke oldalán, a szerelemből nőül vett hitves és a nagyon soké Janika, meg a nagyon barna Zsanetka oldalán. Ipart úzó, szerény párisi polgár volt. De mint az édesatyját, őt is egy gonosz köhögés ragadja el övei köréből.

— Csak valahogy ennek az átkozott esztendőnek az utolsó napját megérem — mondogatta. — Ha ezen túl leszek, minden mentve van; a megújuló hónapok engem is magamhoz tértenek, a tavasz pedig egészen lábra állít majd.

És a szörnyű valóság rettenetes gunyjárja szötte a tervekét arra a napra, amikor elmuld az a köhögés, mely most vaslanczok módjára esőrómpólt a mellkasában; es sápadt, lesoványodott arczát már is a legmesszebb eső ábrándok színeztek ki a türelmetlen öröm rózsás pirjával.

De a legszebb pillanatban az élet e lángja, mely egész lenyét megvilágította, hirtelen ki aludt: és a megújult illúziók, a megcsillámlott ragyogó álmok szétfoszlása nyomorultabbá tette Vallerot apót, mint bármikor volt.

Ekkor aztán az aggodalmak sötét éjszakája támadt körülte, borult a lelkére.

A karácsony-estét ágyon kívül akarta tölteni, mosolygott a vidáman pattogó kandallóra az egészség után való mohó, de hűvagydással hajtott föl egy pohár pezsgőt, megnézte, milyen eredménnyel záródott le az utolsó év leltára, fontolgatta, hogy mit tehet a gyermekeiért és édes reménység töltötte el a julaioi gondolatára, melyet majd bennünk talál meg.

Masnap aztán, váratlanul, még erősebben támadta meg a kegyetlen betegség. Fájlalta a mellét, a derekát, a fejét. Rettenetes megfagykozását érezte erejének. Es Vallerot apó megint ágyba dőlt.

Szinte élettelenül feküdt immár a csaknem légmentesen elzárt szobában, ahova csak lábujjhegyen léptek és és ahol csak suttogva beszéltek. Mintha valami titokzatos nagy ugrás történt volna itt, mintha rögtönösen, átmenet nélkül, már is a zokogás zaja keletkezne körülte és már előzetesen is egy kevés abból a tiszteltől, mely a halált illeti meg.

Az esztendőből immár csak egy nap volt hátra és a mély csendességben mindenre, ami még nemrég a Vallerot párt boldoggá tett és Janikára és Zsanetkára is, sőt még a házban levő közönyösökre is kétszeresen nehéz szomorúság sulyosodott; a szomorúság, melyet az esztendő elmúlásakor érezünk, ha ez az esztendő szereteteink közül is valakit magával visz.

Mégis az anya azt gondolta:

— Szegény kicsikéim . . . Rólatok azért még sem teledkezhetem meg. Mind e bánat, mind e könyek között is gondoskodnom kell ajkaitok mosolyáról . . . Gyerünk hát! . . .

Es Vallerotnál elment, hogy megint orvosságot hozzon és játékokat vásároljon.

Mikor anyjukat távozni látták, Janikának és Zsanetkának sejtésük támadt; és ebben az aggodalommal tett házban, mely szivecskéiket megdermesztette, ebben a szomorú házban, hol pár nap óta vidám gyermekkorukra a közel szerencsétlenség árnyéka borult, ismét fölhangzott kristály hangjuk diadalmas zajongása.

Édes anyjuk hat óra tájban tért haza, kezében hozva a csomagokat. Nagy élelenségben találta Janikát és Zsanetkát a kis ebédülő gömbölyű asztala körül, szomszédságában a szobának, ahol Vallerot apó ereje rövid és sipoló lélegzettel között emésztődött. És hogy mielőbb örömben láthassa őket, az anya azonnal így szólt:

— Nesztek, kedveskéim, ez a tiettek, mulassatok, legyetek jók.

Eléjük rakta az összevásárolt ajándékokat, gyorsan összeszókolta a sugárzó arczókákat és besietett a betegehez.

De az ebédülőben, mikor az ajtó betevődött, milyen láz támadt! A mámor, melyet a sajátunkat képező tárgyak adnak, amikor kicsomagoljuk, megpillantjuk, megérintjük, először a kezünkbe ragadjuk azokat; és minden egyes játék birtokba vételekor, kinek-kinek a saját osztályrésze megállapításakor, megújultán tört ki az elragadtatás; véget nem érő csicsérgésben, tapsolásban, kiabálásban, az apró labacskák dobogásában nyilvánult, és a hollandi csiga, mely ott bűgött a padlón; és a babaágy, melyet ide-oda huzgáltak; és a generális, akihez nagy beszédekkel intéztek; és a csernás bolt, melyben a kereskedőt játszották. Egy pillanat alatt eltűnt minden felleg a parányi homlokokról.

Janika és Zsanetka most a gyermekek mennyországában voltak; nem ismertek többé más valóságot; semmit sem tudtak többé arról, ami őket sirni készített.

Sokáig élveztek így az ujdonság varázsát; Janika komoly tekintéllyel, Zsanetka leányos kacérsággal. Azután, mikor már el voltak telve a szákmányukkal, szükségét érezték, csak úgy, mintha nagyok volnának, a flótgatásnak, Janika a konyhába akarta cipelni a saját játékeit, de Zsanetka így szólt:

— Nem, a kedves apáknak kell megmutatnunk.

És mindent összeszedve kicsiny karjaikba, lihegve, mint aki nagy munkát végez, bájosan egymáshoz simulva mentek az ajtóhoz, hátukkal döngözték, sarkukkal verdesték, hogy kinyíljon számukra.

— Ti vagytok? — szólt ki az anya a félig nyílt ajtan — ne jöjjetek be, menjetek innen.

— De nem, mama, a kedves apáknak akarjuk látni — felelte Zsanetka, hadd lássa ő is a játékaikat.

— Igen tette hozzá Janika — hogyan tudná különben, hogy milyen sok szép mindent adott nekem!

Nem, kedveskéim, apátok most nem ölelhet meg tieket, meg nem is foglalkozhatik a játékaikkal. Menjetek, menjetek hamar, szegény kicsikéim . . .

Ekkor azonban gyöngé hang emelkedett a szoba háttérében, ijesztő messzeségből jött ez a hang:

— Julie, mi az? . . . De igen . . . igen . . . csak jöjjenek.

És könyekke a szemében bocsátotta az apa magához a sugárzó gyermekeket.

Ott állanak az ágy előtt. Vallerot apó pedig felkényökölt a vánkösön. Meg akarja csókolni őket. De megpillantja arczát a tükörben és megijed magától, lesoványodott, borostás szakállal borított vonásaitól, megvékonyodott hosszú nyakától, hálgló szemeitől; elhagyja a csókot. Fölhívja azonban őket, olyan hangon, mely még tud gyöngéd lenni, oh, de milyen gyöngéd, hogy rakjanak le mindent mellé.

— Ez itt a tied, ugy-e Janikám? Ez meg a tied, Zsanetkám? Nagyon szép, látom, meg is vagyok elégedve . . . No, csak legyetek jók, jövő esztendőre még szebb játékokat kaptok . . . Hogyan, Janikám, nem tudod, hogyan kell egheziroztatnod a zuványaidat, meg a tűzériedet? . . . És már elszakítottad a paprikajancsid szinórját? . . . Várj csak kicsit, mindjárt megcsináljuk.

És Vallerot apró elgyengült kezeivel, a tétovázó, reszkető kezekkel, a már jóformán halott kezekkel megigazítja, életre támasztja a paprikajancsit, mely ráfintorítja vigyorgó arczát. És a kereskedő szorgosságával veszi szemügyre a csernásbolt minden egyes dobozának a tartalmát is.

— Minden meg van édes, Zsanetkám, csak aztán gondos légy . . . Korán kell rendet tanulnod!

— Ne fáraszd ki magadat — szólt közbe az anya.

— Kifárasztom magamat? én? Mi jut eszedbe? — feleli Vallerot apó.

És beszél, magyaráz, kacagztatja a gyermekeit, önmaga is nevet. A játékok össze-vissza hányva hevernek a takaróján, valamennyit a kezébe veszi, a legkisebbel is szerez örömet és élvez örömet; mialatt ezeket a játékokat szedegeti-veszegeti — mintha csoda történnék — megfiatalodni érzi magát . . . Egyszerre a keze görcsösen megrándul, a feje meginog, rohamos köhögés szakad föl a melléből és megöli.

Igy esett, hogy Vallerot apó nem érte meg az új esztendőt. De miután kilehelte a lelkét színezett ajkain még mindig megmaradt egy mosoly. Igen, ez az ember, aki olyan sok fájdalomtól túrt és szenvedett, akivel olyan szigoruan bánt el a végzett, minden várakozás ellenére mosolygott. A játékok, melyek megmosolyogtatták, mint gyermekeit, megmolyogtatták a halálban is; az, ami fölvidította az élet küszöbén, megédesítette neki a távozást is az életből.

Babonás szokástól készítetve, rögtön el akarták vezetni a gyermekeket és a játékokat elszedve, rendbe akarták hozni a megdicsőült ágyát, melyet a halál magasztossá tett. De az anya ellenezte a nagy sietséget, szinte hálatlanságnak találta azokkal a limlomokkal szemben; magában a katasztrófában is az égi jószág megnyilatkozását, a sors kedvezését érezte.

Mindenki letérdelt hát és kezdődtek az Imák az ágy előtt, amelyen a bádög-katonák őrizete alatt s még mindig kezében szorongatva a paprikajancsi csillámos dalmányának egy darabkáját, nyugodtan boldogan aludta örök álmát Vallerot apó.

Különfélék.

Veszedelemes hiúság. Az ember nem is hinné, hogy mennyire veszedelmes lehet a női hiúság. Oroszországban majdnem a halál földjének nevezett Szachalin-szigetere juttatott egy hű asszonyt. A dolog úgy esett: Szimferopolban valami büntelt miatt egy még eléggé csinos asszony állt a tizenévesek előtt. A bünt rábizonyították és tizenöt évi deportálásra ítélték. A kihallgatás során azt vallotta, hogy harmincznyolc esztendő, amit pontosan jegyzőkönybe vettek. Már most Oroszországban egy újabb rendelet szerint azokat az elítélt nőket, akik negyvenedik évüket még be nem töltötték, nem Szibériába, hanem a „halál szigeté-re, a Szachalin-szigetre viszik. Az asszony, a ki ezt a rendeletet nem ismerte, természetesen elrémült, mikor megtudta, hogy a Sachalin-szigetre kell mennie. Rögtön beterjesztette okmányait, amelyek bizonyították, hogy már elmúlt negyven éves. De Tauria kormányzója nem vette figyelembe az okmányokat, hanem szigoruan ragaszkodott a jegyzőkönyv adatához és az elítélt nőt a charkovi fogházba küldte, hogy onnan egy nagyobb rab-szállítmánnyal a Sachalin-szigetere vigyék. Az asszony

kétségbeesésében a belügyminiszterhez fordult, aki előtt bünbánólag bevallotta, hogy hiúságból mondta magát fiatalabbnak. A miniszter kegyelmes kedvében volt és elrendelte, hogy az asszonyt Szibéria távol fekvő tájaira szállítsák, ahol állítólag még mindig kellemesebb az élet, mint az elsorvasztó halál-szigeten.

Virágok gyűlölködése. A németalföldi kertészek, a kiket a legkivalóbb szakembereknek tartanak, egészen komolyan azt állítják, hogy a virágok is ismerik a gyűlöletet. Így például állítólag valóságos ellenségeskedés van a rózsáék meg a rezeda között. -- Ha ezt a keltőt más virággal egyetemben bokretába kötik, egy idő múlva szorosan egymás mellé simulva és elhervadva láthatók, míg a többi virág friss és hervadatlan. -- A szegű és a heliotrop ózinté rokonszerivel vannak egymáshoz; ha egy bokretába kerülnek, összebuynak és sokáig frissen maradnak. -- Ellenben a gyöngyvirág, az valóságos szörnyeteg: minden más virágot megöl. A fák közül nagy ellenségek a hárs meg a javor: ha egymás mellé ültetik el őket, mihamar elpusztulnak. A virágok tavaszszal nyílnak, ki-ki megfigyelheti, csakugyan úgy szívódnak-e, mint az emberek gyermekei.

Arab köszöndás. A ki tudatlan s nem tudja, hogy tudatlan, az balga: kerüld őt; a ki tudatlan és tudja, hogy tudatlan, az szerény: oktasd őt; a ki tud valamit, de nem tudja, hogy tud, az nincs ébren: keltsd őt föl álmából; a ki tud valamit s tudja, hogy tud, az bölcs: kövesd őt!

Visszavágot. Parsztgazda. Instálom, hol a marhadoktor? Városi ur (ingerülten). Mit tudom én, buta paraszt! Hm! Hát az ur még sohasem volt beteg?!

Piaczi árak.

— November 16. —

Buza	9.40	9.50.
Rozs	7.50	7.60.
Árpa	5.70	5.80.
Zab	5.20	5.30.
Tengeri	4.30	4.40.
Paszuly	6.30	6.40.
Szesz literenként	18,	54.

Nyílt tér.*)

Van szerencsém tudatni a mélyen tisztelt közönséggel, hogy a „Ruzsonyi Testvérek” czég egyik beltágya Ruzsonyi Endre ur barátságos megegyezés folytán a czégből kilépett s én az üzletet minden terheivel és követeléseivel együtt átvettem. A mai napon a Ruzsonyi Testvérek czég megszűnt s helyette Ruzsonyi Pál czég jegyztetett be.

Miként eddig is az a czél lebegett előttünk, hogy a mélyen tisztelt közönség minden igényeinek megfeleljünk, ugy ezen czég változás, mely az összes felelősség terhet rám hárítja, több évi tapasztalás alapján egyuttal alkalmul szolgál nekem arra, hogy törekvéseimet a m. t. vevő közönségnek teljes megelégedéséig fokozzam s ezuttal is biztosítom Szabolcsvármegye és Nyiregyháza város m. t. közönséget azon igyekezetemről, melylyel további jóakaratakat kiérdemelni és megszilárdítani óhajtom. Az árúk tartóssága és mérsékelt árak mellett gyors és pontos kiszolgálál képzendik ezután is üzletem alapelveit.

Kiváló tisztelettel:
Ruzsonyi Pál.

Iskola-utca 3. szám a Zöld papagályhoz.

*) Az e rovat alatt közlöt:ekért a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

197 3. V. Arverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött irnok az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti V. ker. kir. jbiróság 93589.96. P. sz. végzése által Frommer A. Herman utóda czég javára Mandel Béni ellen 76 frt tőke és 90 frt 30 kr. költség követelés erejéig eléendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag lefoglalt és 600 frtra becsült 4 darab ökör és 2 darab lóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a fenti számú kiküldő végzés folytán a helyszínen, vagvis az Abapuzstán, alperes tanyáján leendő eszközzésére 1898. évi november hó 18-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűzetik, hova a venni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a fenti ingóságok ezen árverésen becsáron alól is eladatnak.

Vételár azonnal fizetendő.
Nagy-Kálló, 1898. november 2-án.
Horváth István,
jb. irnok.

(86—1—1)

Eladó ház.

Az Iskola-utca 13. számú ház, amely két lakosztályból és megfelelő mellékhelyiségekből áll, szabad kézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad:

Márkus Károly ügyvéd.

(3—1)

Önkéntes árverezés.

Bérfeloszlás miatt Hajós Emil forrói gazdaságában az összes holt leltár, u. m.: gőzeséplő garnitúra, vetőgépek, szekerek, ekék stb. stb. Ugy-sziutén 46 darab jármos ökör, 3 drb fejős tehén, 200 drb juh, mintegy 120 darab tavaszi malac, 5—600 méter-mázsa burgonya, 200 szekér takarmány répa, november hó 13-án és folytatólag november hó 20-án elárvereztetnek. Fenntartja tulajdonos a jogot a kikiáltási áron aluli ajánlatokat elfogadni avagy nem. Forró, a forró-encsi vasuti állomástól 15 percnyire van.

(2—3)

Hajós Emil.

Birtok bérbeadás.

Czegény-Dányád Szathmármegyei község határában fekvő, Jármó Gyuláné önagsága tulajdonát képező 180 hold területű birtok, az 1899. évi augusztus hó 1-ső napjától kezdődő 6 évre kihasonbérlelhető.

Bővebb felvilágosítást ad

Dr. Prok Gyula

ügyvéd, Nyiregyházán.

(87—3—1)

MINDEN SORSJEGY UTÁNFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK

UJSÁGIRÓK SORSJÁTÉKA

FŐNYEREMÉNY
100.000
KORONA

5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA

EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.
Sorsjegyeket ajánl: (471—9—5)
STERN EMÁNUEL FIA.